

missioun, well ech der Meenung sinn, dass ee méi Zäit muss hunn, fir och an der Kommissioun déi doten Aarbecht ze féieren.

Mir wëssen awer, dass hei e gewëssenen Zäit-drock ass, dass den Délai vum 31. Dezember Enn des Joers spillt, fir eng Mise en vigueur ze maache vun eenzelnen Texter, notamment wann et drëm geet, fir europäesch Direktiven ëmzesetzen. An dass do e gewëssenen Drock ass, ass ganz kloer, an dass ee muss Flexibilitéit weisen, wësse mer och.

Mir mengen also, dass déi Texter hei sollten um Ordre du jour bleiwen.

Ech soen awer och hei ganz kloer an däitlech an effentlech, dass mer der fester Iwwerzeegung sinn, dass dat esou, vun der Manéier hier, wéi mer se elo kannt hunn, sech net méi därëf weder Enn Juli, wou och nach ëmmer eng Stresssituatioun ass, nach Enn Dezember presentéieren. Et ass net normal, dass mer an eng, zwou Sitzungen esou Texter musse behandelen an der Kommissioun; och wann duerno selbstverständlech am Plenum eng normal effentlech Debatt stattfënn, wou also och näischt geheim geschitt.

Do ka jiddweree seng Froen dem Minister stellen, kann all Kommentaren zu deenen Texter do maachen, a jiddweree stëmmt herno esou of, wéi en et fir richtig fënn. Dat heescht, u sech si mer hei nach ëmmer an engem demokratesche Prozess dran, mä et ass net déi Aart a Weis, wéi mir, wéi ech mer eigentlech virstellen, wéi eng Chamber soll schaffen. An dat sollte mer alleguerte behäerzen.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Den Här Wiseler.

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - Jo, well ech perséinlech ugeschwat gi sinn, wëll ech awer och nach eng kéier kloer an däitlech soen, dass ech effektiv averstane war, fir déi Punkten op den Ordre du jour ze setzen an der Conférence des Présidents,...

► **Une voix.** - Ah, Dir hutt dat och gesot!

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - ...well ech der Meenung sinn, dass effektiv ganz oft Drock ass zum Schluss vum Joer, dass een dat soll maachen.

Ech hunn dat och gesot an ech hunn och gesot, dass mer de Méindeg während der Kommissiounssëtzung, wa mer Froe stellen, wa mer seriö wëllen op dee Projet agoen, wa mer wëllen driwwer diskutéieren, wa mer inhaltlech wëllen awer eis ausenanersetze mat verschiddene Punkten, déi de Conseil d'État oder anerer uginn hunn, da kann een awer och als Deputéierte verlaangen, Äntwerten ze kréien! Da muss een awer och Stellungnamen zu deenen eenzelne Punkte kréien!

A wann een ee Moment gesäit, dass awer guer näischt kënnt - guer näischt kënnt! -, da seet een: Elo geet et duer! Elo kënne mer net méi matschaffen! Esou net!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Jo, dann nach eng kuerz Reaktioun.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Neen, net dozou. Ech hu vergiess, nach eppes ze soen zu deem, wat den Här Gibéryen nach gesot huet. Et ass net esou - dat ass och eng falsch Duerstellung, déi hei den Här Gibéryen gemaach huet -, dass d'Majoritéit refuséiert hätt, mat der Oppositioun ze schwätzen. D'Majoritéit, do ass keng Ofstëmmung gemaach ginn: Mir wëllen net mat der Oppositioun schwätzen!

Een Deputéierten huet eng Bemierkung gemaach, déi ass menger Usicht no onglécklech formuléiert gewiescht, déi ass och vläicht iwwerinterpretéiert ginn, mä et ass selbstverständlich, dass mer duerno jo awer d'Diskusioun och gefouert hunn iwwert d'Opposition-formellen.

(*Interruption par M. Laurent Mosar*)

Jo, oh, Här Mosar, Dir sidd och érischt no enger Stonn an d'Sitzung komm, well Der an enger anerer Kommissiounssitzung waart. Ech soen dat jo och...

(*Brouhaha général*)

Jo, mä hei schwätze Leit, hei gi Leit Kommentaren of iwwert dee ganzen Ofälf vun enger Kommissiounssitzung, déi annerhallef Stonn gedauert huet, a si ware selwer net déi ganzen Zäit do! Duerfir, wann ech gelift, respektéiert och déi, déi déi ganzen Zäit do waren an déi wierklech kënne soen, wéi et war! Merci.

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - Här Bodry, ech war déi ganzen Zäit do. Ech wëll lech et just soen. An ech hunn lech gesot, wéi et war.

► **M. Alex Bodry (LSAP).** - Ech hunn net de Contraire behaapt!

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Den Här Berger nach eng kéier. An da maache mer den Tour zou.

► **M. Eugène Berger (DP).** - Jo, ganz kuerz just, Här President. Mä ech sinn och der Meenung, wéi de Fraktiounschef vun de Sozialisten, dass dat - ech hunn dat och virdru gesot - natierlech keng ideal Situatioun sinn, an dass mer sollen alles maachen, fir dass mer dat an Zukunft besser maachen, oder wéinstens déi gutt Virsätz huelen. Déi huele mer eis all Joers. Ech ka mech erënneren, dass mer och déi lescht 23 Joer, wou ech derbäi war, eis all Joers gutt Virsätz geholl hunn, ënner anerem och, well mer dat all Joers zum Schluss hunn, well mer dat wëlle besser maachen. Dann huele mer eis dëst Joer also och déi gutt Virsätz.

Mä ech wëll awer och nach eng kéier preziséieren, dass de President vun der Kommissioun näischt do ofgewürgt huet. Ech war och prett, fir bis zwou Auer mëttes - déi ass um Véirel vir zéng ugaangen -, fir bis zwou Auer mëttes - esou laang war de Minister och disponibel - dozebleiwen, dass een natierlech op all Froen och eng Äntwert versicht ze formuléieren. Mä et waren och Froen, wou mer einfach den Avis um Statsrot ugehall hunn, well mer eis deem ralliiert hunn.

Et kann een dann natierlech stonnelaang doriwwer diskutéieren oder philosophéieren, mä ech mengen, ech wëll dat wierklech vun der Hand weisen, dass do vun dem President vun der Kommissioun aus iergendwéi e Mot d'ordre komm wier, et géif do näischt beäntwert ginn a mir géifen dat wëlle kuerz einfach esou alles ofschléissen.

Ech mengen, Här President, Dir waart jo och derbäi, Dir kënnt dat jo och bestätegen, dass mir also wierklech all eis Méi ginn hunn, fir déi Kommissioun awer esou ze féieren, respektiv all déi Froen, déi opstoungen, net am Raum stoen ze loossen. Et war natierlech schwierig, wann da vun engem Moment un en Deel vun den Deputéierten net méi do ass.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Merci. Well ech selwer zweemol ugeschwat gi sinn, eng kéier vum Här Wolter, wëll ech soen, dass selbstverständlech d'Verloosse vum Sall duerch d'Oppositioun näischt mat engem Jeton ze dinn huet, mä dass et awer eng spannend Fro ka sinn, dass een ukuckt, wéi d'Präsenz respektiv d'Netpräsenz vun den Deputéierten a Chamberskommissiounen ass. Ech fille mech motivéiert, fir dat ze maachen. A wann een eng kéier keng Zäit oder net genuch Zäit huet, mengen ech, ass et normal, dass ee sech da vläicht ersetze léisst. Dat gesot, kann ech selbstverständlech...

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - Här President, da mussen awer och d'Kommissiounen zu Zäite sinn, wou...

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Neen, neen, neen, neen!

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - ...der net zwou oder dräi zesumme sinn.

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Här Wiseler, ech schwätze selbstverständlech net vun dëser Kommissioun, mä am Allgemengen. An ech mengen, do wäre mer och wäitgeend mateneen d'accord. An ech ka selbstverständlich dem Här Berger bestätegen, dass d'Diskussiounen an der Kommissioun weidergaange sinn. Mä ech kann em awer och bestätegen, dass ech bei e puer Geleeeënheete gesot hunn, dass optimal Chambersaarbecht aneschtens ausgesäit.

► **M. Claude Wiseler (CSV).** - Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Dat gesot, si mer befaasst mat engem, zwee oder dräi Anträge, fir den Ordre du jour an deem Sënn ze änneren, dass mer eng Rei vu Projeten erofhuelen. Ech géif dann d'Fro stellen: Wien ass d'accord, fir den Ordre du jour esou bäize behalen, wéi d'Presidentekonferenz en opgestallt huet? Dee stëmmt mat jo.

An deen, dee wëllt, dass déi Projeten, esou wéi dat vun der Oppositioun gefrot ass, erofgehall ginn, dee stëmmt mat Neen. Also, den elektronische Vott ass gefrot. An ech géif en direkt lancéieren.

Vote sur l'ordre du jour

D'Ofstëmmung fänt un. Fir d'Éischt déi perséinlech Stëmmen. An dann d'Procuratiounen. D'Ofstëmmung...

(*Interruptions*)

Ech hunn awer 60 Stëmmen. Also, ech kucken elo emol d'Resultat.

(*Interruptions*)

D'Resultat schéngt deem ze entsprechen, wéi d'Diskussioun elo verlaf ass: 32-mol fir d'Bäibe-

hale vum Ordre du jour, 28-mol fir d'Ännerung vum Ordre du jour, fir eng Rei vu Projeten erofhuelen. Domat ass den Ordre du jour, esou wéi d'Presidentekonferenz en ursprénglech virgeschloen huet, bestätegt.

Ont voté oui: MM. Marc Angel, Frank Arndt, Alex Bodry, Mmes Taina Bofferdin, Tess Burton, M. Yves Cruchten, Mme Claudia Dall'Agnol, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Cécile Hemmen et M. Roger Negri;

MM. Guy Arendt (par M. Gusty Graas), André Bauler, Gilles Baum, Mme Simone Beissel, M. Eugène Berger (par M. Max Hahn), Mme Anne Brasseur (par Mme Joëlle Elvinger), M. Lex Delles, Mme Joëlle Elvinger, MM. Gusty Graas, Max Hahn, Alexander Krieps, Edy Mertens et Mme Lydie Polfer (par Mme Simone Beissel);

MM. Claude Adam, Gérard Anzia, Henri Kox, Mmes Josée Lorsché, Viviane Loschetter et M. Roberto Traversini.

Ont voté non: Mmes Diane Aehm, Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par M. Laurent Mosar), MM. Emile Eicher, Félix Eischen, Léon Gloden, Jean-Marie Halsdorf, Mmes Martine Hansen, Françoise Hetto-Gaasch, MM. Aly Kaes (par Mme Octavie Modert), Marc Lies, Mme Martine Mergen, M. Paul-Henri Meyers, Mme Octavie Modert, MM. Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Gilles Roth, Marco Schank, Marc Spautz, Serge Wilmes, Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

MM. Gast Gibéryen, Fernand Kartheiser et Roy Reding;

MM. Serge Urbany et David Wagner.

A mir géifen dann zu deem Ordre du jour iwwergoen. Dat ass de Rapport vun der Finanzkommissioun iwwert de Projet de loi 6900, de Statsbudget also fir d'Joer 2016, an iwwert de Projet de loi 6901 iwwert d'pluriannuel Finanzprogrammierung. An d'Wuert huet elo direkt de Rapporteur vun deene Projet-de-loien, den honorabelen Här Henri Kox. Här Kox, Dir hutt d'Wuert.

4. 6900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2016

et modifiant

1) la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu;

2) la loi générale des impôts modifiée du 22 mai 1931 (Abgabenordnung);

3) la loi modifiée du 16 octobre 1934 sur l'évaluation des biens et valeurs;

4) la loi du 21 décembre 2001 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2002;

5) la loi modifiée du 10 décembre 1998 portant création de l'établissement public dénommé «Fonds d'investissements de la Cité Syrdall»;

6) la loi modifiée du 18 février 2010 relative à un régime d'aides à la protection de l'environnement et à l'utilisation des ressources naturelles;

7) la loi modifiée du 5 juin 2009 relative à la promotion de la recherche, du développement et de l'innovation;

8) la loi du 29 avril 2014 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2014;

9) le Code de la sécurité sociale;

10) la loi modifiée du 17 décembre 2010 fixant les droits d'accise et taxes assimilées sur les produits énergétiques, l'électricité, les produits de tabacs manufacturés, l'alcool et les boissons alcooliques

et

6901 - Projet de loi relatif à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2015-2019

Rapport de la Commission des Finances et du Budget

► **M. Henri Kox (déi gréng), rapporteur.** - Merci, Här President, mä ech huele mer fir d'Éischt e bësse Waasser. Léif Kolleegen, Här President, Dir Dammen an Hären: „Die Vision für die zukunftsfähige Entwicklung Luxemburgs ist mehrdimensional. Sie will einen attraktiven Standort Luxemburg mit hoher Lebensqualität,

einer stabilen Wirtschaft, soliden Finanzen, hohen Sozial- und Umweltstandards und einer spezifischen Identität.“ Dëst ass en Auszuch aus dem Rapport vum Ëmweltministère iwwer „Ein nachhaltiges Luxemburg für mehr Lebensqualität“, dëst och, fir d'Ëmsetzung vum Plan national pour un développement durable ze maachen. Dëst ass also fir mech net nëmmen eng Fuerderung vum Ëmweltministère. Et misst och net nëmmen eng Fuerderung vun den Ëmweltaktivisten sinn oder e Wonsch vu mir als grëngen Deputéierten hei an där Chamber, mä dëst ass mëttlerweil e Wonschdenke vun der Weltgemeinschaft.

En éischten historeschen Accord dëst Joer gouf et zu New York vun de Vereenten Natiounen de 25. September 2005 (veuillez lire: 2015), wou eise Premier, d'Ëmweltministesch an och de Kooperationsminister derbäi waren. Hei gouf de Folgeprogramm vun de Millenniumsziler fortgefuert, Ziler, déi u sech gegollt hu vun 1990-2015, Millenniumsziler, déi haapt-sächlech d'Aarmutsbekämpfung an den Honger an den Entwécklungslänner viséiert hunn.

Zu New York sinn nei Programmer festgeluecht ginn, nei Programmer, déi op eng nohalteg Entwécklung sollen hiweisen - nohalteg Entwécklung! -, an déi sech nennen Objektiv „de développement durable“ an déi bis 2030 sollten ugestriift ginn. Et sinn am Puer 17 Objektiv, an ech wëll der einfach e puer dovun erauspicken: d'Bekämpfung vun der Armut, d'Bekämpfung vum Honger an der Welt, d'Bekämpfung vun der Inegalitéit, d'Bekämpfung vun der Injustice an d'Bekämpfung och vum Klimawandel.

D'Ziler gëlle souwuel fir d'Entwécklungslänner, awer wat nei ass, och fir déi entwéckelt Länner. Dat heescht, fir déi héich industriell Länner sollen déi Ziler gëllen, och deemno fir Lëtzebuerg, wat eent vun de räichste Länner op der Welt ass.

Ech liesen der een oder zwee hei vir:

Den Objektiv 1 wëll ech awer ernimmen nach eng kéier, well en iwwerhaapt ganz wichteg ass: «éliminer la pauvreté sous toutes ses formes et partout dans le monde», dat solle mer eis ëmmer rappeléieren.

Objektiv 2: «éliminer la faim, assurer la sécurité alimentaire, améliorer la nutrition et promouvoir l'agriculture durable».

An den 13., dee gefält mer ganz perséinlech och, den 13. seet: «prendre d'urgence des mesures pour lutter contre les changements climatiques et leurs répercussions».

An do maachen ech eng kleng Klammer op, well et jo awer en zweete ganz historeschen Accord gouf, an dee war de leschte Samschdeg zu Paräis. Zu Paräis koom d'Weltgemeinschaft zesummen, fir endlech zu engem Klimaaccord ze kommen, deen historesch Bedeitung huet a wou net manner wéi 195 Länner d'accord domat waren. Ech huelen d'Wierder vum Laurent Fabius, dem President vun der COP21, sou wéi se genannt ginn ass: «Le projet d'accord est différencié, juste, durable, dynamique, équilibré et juridiquement contraignant.»

An ech wëll hei a mengem Numm, awer och, mengen ech, an Ärer aller Numm der Ëmweltministesch Carole Dieschbourg nach eng kéier Merci soe fir hiert Engagement zu Paräis, well si dach matgeholfen huet, fir zu dësem Accord ze kommen, awer net hir eleng, der ganzer Lëtzeburger Equipe, déi iwwer zwou Woche sech do engagéiert huet am Numm vun der Europäescher Unioun. Dat ass wuel eemoleg, an dofir nach eng kéier vu menger Plaz, vun dëser Plaz hei en décke Merci dofir!

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Henri Kox (déi gréng), rapporteur.** - Den EU-Kommissär fir Klimaschutz an Energie Cañete sot no dësem Accord: „Haut kënne mer feieren, muer mussen mer schaffen.“ Dat heescht, domadder ass nach net alles geden. Mir müssen eis ustrengen, fir wierklech dësen Accord deemno a Musek ëmzewandelen. Dëst ass also net nëmmen e Wonsch vun engem Gréng gewiescht, deen zu Paräis matgeholfen huet, fir déi Zilsetzung duerchzesetzen.

Am 21. Jorhonnert, wa mer wëlle réusséieren als Mënschheet, muss endlech d'Nohaltegkeet mat an d'Begrëffer eragehall ginn. Ech soen et emol esou: Fir mech war d'19. Jorhonnert stellverriedend fir d'industriell Revolutioun, dat 20. Jorhonnert fir déi sozial Errungenschaften, an endlech brénge mer et fäerdeg am 21. Jorhonnert, mengen ech, de Krees ze schléissen an d'Nohaltegkeet mat der Ekologie mat eranzebréngen. Mir kënnen nëmmen déi dräi Komponente matenee betruechten, well soss kënnt

eent ze kuerz, sief et d'Wirtschaft, sief et dat Soziaalt oder sief et d'Ökologie. An dëst ass haut eng ekonomesch Realitéit ginn, wa mer déi ekologesch Komponent net méi berücksichtigen.

Mir gesinn et a China: China, deem seng wirtschaftlech Aktivitéit duerch d'schlecht Wieder, duerch de Smog, duerch d'Kuelenindustrie zum Erliegen bruecht ginn ass. Dat heescht, d'Natur bremst d'Ökonomie aus. Also ass et eng Noutwendegkeet, fir kënnen zesummenzegoen.

Ech wëll och nach zwee Leit hei ernimmen, déi mech gepräagt hunn och virun zwou Wochen, wéi ech zu Paräis konnt sinn, näamlech engersäits de Generalsekretär vun de Vereenten Nationen, de Ban Ki-moon, dee seet: „Et gëtt kee Planet B. Mir musse kucken, dass mer mat eiser eenzegarterger Welt ëmgoe kënnen“, an en aneren, den Ekonom Nicholas Stern, dee seet - en huet et an engem Buch schonn 2007 beschriwwen an en huet et nach eng Kéier widderholl zu Paräis - näamlech: Nëmme wa mer zesummen d'Ökonomie an d'Ökologie maachen, gëtt et fir d'Zukunft net méi deier. Mä wa mer et net maachen, gëtt et zu enger katastrophaler Brutalitéit.

Ech wëll kuerz zum Opbau vu menger Duerstellung, vum Rapport awer eriwergoen, e bëssen de „grénge Fuedem“ dann duerch déi sëllege Säiten, déi ech mer opgeschriwwen hunn. Ech wäert d'Eckwäerter natierlech vum Budget 2016 hei développéieren a wëll kuerz de Rôle vum Stat awer do nach eng Kéier mat erabrénge.

Nach eng Kéier, wichteg: Wa mer virdu vum Nohaltegkeet geschwat hunn, ass et fir mech selbstverständlech, dass mer déi Facteuren och hei a Lëtzebuerg kucken, den ekonomeschen, de sozialen an den ekologeschen. Dofir brauche mer Instrumenter, dofir brauche mer Indicateuren, dofir wäert ech kuerz och do-rober agoen.

Mir wäerten och, ech wäert och kuerz iwwert de Pluriannuel hei schwätzen an ech wäert de Modell Lëtzebuerg eng Kéier kuerz développéieren, well deem eis hei iwwert déi lescht Jor-zéngten awer gepräagt huet.

An da wäert ech déi fënnf Punkte vum Finanzminister nach eng Kéier an Erënnerung bréngen, déi en hei bei der Presentatioun gesot huet, näamlech de Wuesstum, d'Investitiounen, Soziales, Klima a selbstverständlech och zum Schluss d'Solidaritéit.

Ech wäert kuerz iwwert d'Avise goen, ech wäert de Schlusskommentar vum Statsrot mat erabrénge an da selbstverständlech d'Konklusiounen an d'Recommandatiounen.

Vläicht fir lech alleguerten, ech hu mer eppes Technesches dann erlaabt: Sou wéi bei der Klimadebatt wäert ech och déi eng oder aner Slide op Är Schiermer dann eriwuerbréngen, wou een dann am Detail nach eng Kéier iwwert d'Evolution vum de verschiddene finanztechneschen Entwécklungen ka gemeinsam driwwerkucken.

Ech wëll awer och zwee, dräi Wieder iwwert de Rôle vum engem Rapporteur verléieren, well ech och dat innerhalb vun deenen Diskussiounen, déi ech déi lescht zwee, dräi Méint hat, awer och ganz interessant an awer och ganz wichteg fir eng Chamber fannen.

D'Wichtigkeet natierlech: Et ass dat wichtigst, dat deierst Gesetz vum Joer an engem Parlament, an et soll och mat där néideger Seriositéit kënnen gemaach ginn an och mat där néideger Seriositéit eriwuerbruecht ginn. Jo, ech hunn effektiv - virdrun ass schonn ee vun deenen zwee Titele genannt gi bei dem Ulaf fir deesen Nomëtteg -, ech hunn en Titel op déi Presentatioun gemaach. Deen éischten ass «Mieux vaut prévenir que guérir» an deem zweeten ass «Une gestion des finances en bon père...», da maachen ech e Slash-Stréch, «/mère de familles», fir nach eng Kéier op déi Kritik vu virdrun zréckzekommen.

Ier ech awer elo an den Detail vun den Zuele ginn, wëll ech fir d'Éischt en décke Merci awer lassginn. Sécherlech stinn ech vläicht méi am Rampenlicht elo de Moment, fir dee Rapport hei virstellen, mä fir mech ass et eng Teamaarbecht, eng Teamaarbecht vun enger ganzer Équipe, ouni déi et net méiglech gewiescht wär, dese Rapport kënnen virstellen an och fäerdig ze kréien. Dofir fir d'Éischt e ganz décke Merci un eng Persoun, déi mech all déi Méint praktesch Dag an Nuecht begleet huet: Dat ass de Sven. Dofir en décke Merci un hien! Awer dann och un de Fraktiounssekretär, den Dan, an domadder schléissen ech dann och d'ganz Équipe an der Fraktioun an.

Da wëll ech awer och dem Viv en décke Merci soen, zesumme mat de Kollegen, déi mech dann ëmmer gutt beroden hunn a sech zesumme konzertéiert hunn, fir effektiv eng ganz gutt Aarbecht, menge mir emol jiddefalls, mengen ech jiddefalls, kënnen hei ze presentéieren.

Ech wëll awer och e Merci un d'Caroline soe vun de Chamberskommissioun, an natierlech geet dee Merci och un déi sëllege Entrevuen, déi een esou huet. Ech denken, et sinn e puer Budgetsrapporturen heibannen - natierlech! -, well ech hunn der e puer gekuckt, an ech wëll der just dräi elo hei ernimmen, dann hunn ech se alleguerten ageschloss: eng Kéier de Roger Negri, de Gilles Roth an de Franz Fayot.

Ech hu mer déi Rapporten iwwert de Summer eng Kéier ugekuckt, well awer - an dat ass e bësse schued, dofir wollt ech de Rôle vum Rapporteur nach eng Kéier ervirsträchen - oft sech déi Leit ganz vill Aarbecht maachen, fir deem hei kënnen ze presentéieren, a mir selwer hei an der Chamber heiansdo awer vergiessen, dass ganz flott, interessant Pisten dra sinn. A mir sollte versichen, deem een oder deem anere Rapport nach eng Kéier ervirzehuelen an driwwer diskutéieren: Hu mer dann eppes errecht oder hu mer eppes dobäi weiderbruecht?

An dofir wëll ech awer och deene sëllege Entrevuen, déi een hat... Ech hat der effektiv vill, 34, mat de Berufskammeren, mat der Zivilgesellschaft, mat de Gewerkschaften. An ech denken, dass et ganz wichteg war, déi och kënnen ze maachen, well et awer e wichtigen Rapport ass. Wann ee wëllt d'Nohaltegkeet och no vir bréngen, soll een och déi dräi Komponente vun deem gelauschtert hunn, an awer och déi perséinlech Gespréicher.

E Budgetsrapporteur, esou wéi ech et gesinn hunn, soll dräi Elementer erfëllen, an déi hunn ech och niddergeschriwwen, dat ass eng Kéier „écouter“, „analyser“, „rapporter“.

An dat wëll ech och de Mëtten hei maachen. An et ass gesot ginn, de Budgetsrapporteur kann och eng perséinlech Nott erabrénge. Ech fannen dat als e ganz wichtige Virdeel vun eis hei, déi déi Chance eng Kéier gehat hunn, fir dat kënnen ze maachen, well et bréngt eis Chamber awer no vir. An ech hu mäi Leitbild e bësse probéiert an dës Ried eranzebréngen, awer och an de Rapport, dat ass d'Éierlechkeet: eng Éierlechkeet, esou gutt et geet, awer natierlech mat mengem Brëll, well dee Brëll eben dann och e bësse méi gréng dann ass, awer nach bestem Wissen und Gewissen hunn ech probéiert, eng Duerstellung vun eise Budget dann och ze maachen.

Ech kommen dann, well et e Budgetsrapport jo ass, un déi éischt Zuelen, déi an deem Budget ze fanne sinn, an ech huelen de Budget, d'Budgetgesetz, den Zentralstat esou, wéi en opgestallt ass nom Budgetgesetz vum 8. Juni '99. An ech wëll just d'Comparaison vum 2015 an 2016 kucken, wéi et mat der Steigerung souwuel bei de Recetten an och bei den Dépenses ass. Ech wëll just e puer Zuelen dann nennen: De Budget 2016 am Zentralstat wäert Einnahme vun ongeféier 13 Milliarden hunn. En huet Dépense vun 13,5 Milliarden. Dat heescht: Och 2016 huet de Budget, den Zentralstat, en Defizit vu 438 Milliounen Euro.

Par rapport zu 2015 hu mer awer op der Recettesäit eng Steigerung vu 5,6% a bei den Dépenses hu mer eng Steigerung nëmme vu 4,3%. Do hat ech eng Kéier gesot, dat wär déi „alte Schule“, dat ass: Effektiv sollte mer erëm op dee Wee zréckkommen, dass mer probéieren, iwwer eng länger Frist manner auszeginn, wéi mer effektiv erakréien. Dat hu mer näamlech déi lescht 15 Joer vergiess, an dofir sinn och verschidde Scholde méi an d'Luucht gaangen. Ech komme méi spët gläich nach drop zréck.

Dat heescht, wa mer en Defizit an eise Zentralstat hunn, hu mer natierlech och de Besoin, fir Scholden ze maachen, de Besoin, fir Liquiditéit ze hunn, fir d'Investitiounen an Zukunft kënnen hei an deem Land ze maachen. D'Scholde belafe sech am Zentralstat eben eleng 2015 op ëm 7,5 Milliarden an 2016 8,5 Milliarden. Wat et awer fir d'Administration publique ausmécht, dat heescht Zentralstat, d'kommunal Sektoren an och d'Sécurité sociale, sou belafe sech awer schonn d'Scholden op e bësse méi: 2015 bei 11,3 Milliarden an 2016 bei 12,5.

Dat mécht eng Quot vu 24% par rapport zum BIP, also zum Bruttoinlandsprodukt. Dat ass awer stabiliséiert. Nominal gi mer an den Zuelen an d'Luucht, awer proportional hu mer eis Scholde stabiliséiert, an dat war och de Wonsch, denken ech, vun der Regierung, fir déi Kurv endlech erëm op e stabiliséierten Niveau ze kréien. An dat huet dës Regierung sech och zum Zil gesat, an d'Regierung hat sech 30% do ginn.

Vläicht zur Administration centrale, dem Ënnerschied vum Zentralstat zu der Administration centrale: Dir wësst, dass no den europäesche Regele mer all Fonds spéciaux, all Établissements publics, all Services de l'État, déi eng Gestion séparée hunn, méttlerweil mat berücksichtigte mussen. Dat heescht, et gëtt méi e grouse Kuch. An dee Kuch, dee gesäit dann d'nächt Joer aus fir déi Recette vu 16,1 Milliarden Euro, wou een natierlech déi zwee Hauptpunkte kann erausschelen: Dat ass eng Kéier den Impôt indirect, deem ass bei 6,2 Milliarden, an den Impôt direct läit bei 7,2 Milliarden.

Wann een e bëssen an d'Detailer geet - an dat wëll ech just kuerz bei den Impôts directs maachen a bei den Impôts indirects -, ass d'Diskussion, déi natierlech leeft, téschent dem Revenu des collectivités, dem Impôt dovunner, an natierlech dem Impôt sur les traitements et salaires. Et mierkt een, dass natierlech d'Stabiliséierung éischer bei dem Revenu des collectivités läit, well dee geet vun 1,5, 1,6 Milliarden 2015 op 1,569, dat heescht liicht erof. Et muss een awer berücksichtigen, dass eng Émswichtung komm ass, dass näamlech och de Revenu, den Impôt sur la fortune, deem op de Betreiber läit, zesumme gekuckt awer keng Steigerung, mä trotzdem eng Mannereinnam duerstellt vun 9%.

Par contre - an dat ass eben de Phenomeen Modell Lëtzebuerg, op deem ech herno wäert kuerz zréckkommen - geet den Impôt sur les traitements et salaires dogéint ëm 7% an d'Luucht; bedéngt doduerjer natierlech, dass mer nach ëmmer eng Zounam vun Employéen hei a Lëtzebuerg hunn, souwuel aus dem Inland wéi och iwwert d'Grenzen eraus Frontalieren.

Zu den Dépense vläicht zwee, dräi Punkten: D'Dépense leien an der Administration centrale bei 16,7 Milliarden. Dat mécht, wéi gesot, fir d'Administration centrale natierlech och en Defizit. Wéi virdu beim Zentralstat, hu mer awer och bei der Administration centrale en Defizit vu 633 Milliounen, wat natierlech och muss erëm zukünftig iwwer Scholden opgeholl ginn.

E grouse Pak wëll ech awer eraushuele vun den Dépenses: Dat ass näamlech dee vu 4,59 Milliarden, dat ass deem Deel Transferts de revenus à la sécurité sociale. Dat ass e wichtigen Transfert, dat ass e wichtigen, deem och Lëtzebuerg charakteriséiert. Et ass e wichtigen, dee Lëtzebuerg charakteriséiert par rapport zum Ausland, well mer eng Fiskaliséierung vu ganz groussen, ganz ville Leechungen hei am Lëtzeburger Land hunn. An dat ass och gutt esou! Dat ass en Element, dat eis staark mécht. Dat ass en Element, dat eis Kompetitivitéit no bause kann héichhalen an dat solle mer och an der Zukunft weiderhin halen.

Wa mer vun Ausgaben an Einnahme schwätzen, heescht dat, da muss de Stat jo Suen hunn. Wann een iwwer Sue schwätzt vum Stat, muss een - mengen ech fir mech an dat hunn ech probéiert, am Rapport och e bëssen duerstellen - iwwert de Rôle vum Stat schwätzen.

Wéi eng Aufgaben iwwerhëlt de Stat, fir dass en iwwerhaupt ka Suen ophuelen a Suen och erëm ausdeelen? Déi Missioun vum Stat hu sech entwéckelt iwwert déi lescht Jorhonnerten. Am Ufank war et éischer méi d'Sécurité, d'Justice, vläicht d'Verdeedegung. En huet awer no an no ëmmer méi Organisatoresches bäikritt, sief et am Ekonomeschen oder am Sozialen.

Ech hunn et elo just grad gesot: Grad Lëtzebuerg huet de Sozialmodell, dee mer hunn, ganz staark no vir bruecht. Duerch déi héich Fiskaliséierung ass dat och e ganz staarke Modell. E muss awer och oppassen, dass en d'sozial Gerechtegkeet bäibehält. Dat heescht, dat ass en Element, dat ech am Rapport och ervirgestrach hunn, dass duerch dat Element niewent dem Ekonomeschen awer och dat Sozialt no vir bruecht gëtt.

An en drëtt Element, dat ass gradesou wichtig, dat ass dat vum Lenkungsprinzip. Wa mer virdu vu Kyoto geschwat hunn oder vun deem neie Klimaaaccord, heescht et, dass de Stat als solchen och kann eng Lenkungswirkung hunn op verschidde Politicken, déi vläicht de Klima méi schlecht maachen, an dat fërderen, wat de Klima u sech verbessert. An dat ass de Lenkungsprinzip vum Stat, deem ech awer hei nach eng Kéier wollt ervirsträchen.

An dann natierlech: Dir waart elo - déi ganz Regierung - sechs Méint am vollen Asaz. Et kommen ëmmer méi Aufgaben natierlech vun Europa, Europa an international Contrainten. An dat sinn déi Missiounen, déi de Stat méttlerweil huet missen iwwerhuelen. Wann e Missioun kritt huet an déi och definéiert sinn, brauch e Moyenen, an déi Moyene mussen awer och op eng Finanzéierungsfäegkeet vum Stat zréckgräfen. Dat heescht, de Stat brauch eng gewësse Liquiditéit, e brauch eng gewësse Finanzéierungsfäegkeet, an déi muss mer heibannen als Chamber och assuréieren.

Dofir muss mer virsiichteg sinn, wa mer vun Nohaltegkeet schwätzen: Nohaltegkeet am Sënn vun der Ökonomie, dem Sozialen an der Ökologie, denken ech, awer Nohaltegkeet och an der finanzieller Nohaltegkeet, soudass mer dee Rôle, deem de Stat soll iwwerhuelen, och an der nächster Generatioun kënnen weiderféieren. An dofir hunn ech deem zweeten Titel, ech huelen deem nach eng Kéier an de Mond: „en bon père“ - a „Mère“ fir dech! - „de famille“ d'Gestioun vun de Finanzen am Stat maachen, soudass mer déi zukünftige Generatiounen, an dat soll eis en Uleies sinn, net hypothéquiere mat Scholden, wou se selwer herno Schwierigkeiten hunn, dat ze schëlleren.

Vläicht en Zwëschebilan ganz kuerz, well een awer, wann een d'Zeitung lieft, déi ënnerschiddlech Avisen huet, e kuerze Fazit zu der finanzieller Situatioun, awer och, wéi mer dostinn als Land. Ech mengen, eis geet et nach relativ gutt, an dat ass och gutt esou. Ech denken, mir hunn déi schlëmmst Period vum der Kris eenegermoossen iwwerstanen, deels hu mer vläicht dat eent oder anert blot A ënnerwee kritt, awer mir hunn et stabiliséiert a mir hunn et gemaach. Mir hunn och keng Austeritéitspolitik misse maachen. Ech mengen, wann een de Verglach muss zéie mat de südeuropäesche Länner, esou kënn mir eis awer hei nach glécklech schätzen. Wa mer kucken, wéi de Sozialstat, wéi eise Stat hei strukturéiert ass, denken ech, dass mir dat net hunn.

A mir hunn en zweete Punkt, an dat ass de Juge, dee setzt jo zu Bréssel. Mä de Brésseler si mir jo och selwer. Mir hu matgeholf, dee Juge ze spillen. De Juge zu Bréssel seet: „Dir musstt Är Kritären anhalen!“, an dat sinn déi 60% Verscheldung. Mir sinn do bei 24%, do hu mer kënnen stabiliséieren. A mir sollten den Defizit am Stat vun 3% net iwwerschreiden. Ech denken, dass mer, gekuckt op déi rout Zuelen, awer nach relativ gutt dostinn.

An da mengen ech awer - an dat huet déi viregt Regierung och probéiert, si sinn nach zwar e bëssen agebrach gewiescht -, mir brauchen och finanziell Mëttelen, fir déi antiklesch Politik ze féieren. Näamlech dann, wann d'Wirtschaft méi schlecht drummt, solle mer kënnen mat de richtege Prioritéiten déi richtege Projeten och ënnerstëtzen, dass ee fir d'Zukunft - dat ass «prévenir vaut mieux que réparer (veuillez lire: guérir)» -, dat heescht, dass een do investéiert, wou een u sech als Gesellschaft dann entsprechend och weiderkënn.

Dofir: Defizit ass fir mech awer e Klomp um Fouss, dee solle mer spéiderhin awer esou gutt wéi méiglech an esou schnell wéi méiglech ofsetzen. Dat ass, ech hat et virdu schonn eng Kéier gesot, de Motto „alte Schule“. All Asbl, déi iwwer länger Zäit probéiert, méi auszeginn, wéi se erakritt, déi ass net méi präsent. Ech mengen, déi mécht hire Buttek zou, egal wéi en Engagement se opbréngt! Wa se keng Sue méi zustanen huet (veuillez lire: zur Verfügung huet), da geet et net méi weider.

Dofir hunn ech versicht am Rapport, an dat war mer en Uleies vun Ufank un, net nëmmen zwee, dräi oder véier, oder wéi elo mam Pluriannuel fënnf Joer ze kucken, mä eng Zäitspann praktesch vun 20 Joer, praktesch eng Generatioun. Dofir hunn ech am Rapport vill Grafiken vum 2000 bis 2019 analyséiert. Well fir mech, wann een d'Entscheidung fir d'Zukunft muss treffen, soll ee sech mat der Vergaangenheet ausenansetzen, ëmsou méi, wann et ëm finanziell Saache geet.

Dann huelen ech nach dräi Begrëffer oder dräi...

(Brouhaha)

Entschëllegt! Ech fuere virun, Merci.

Dann huelen ech nach dräi awer Punkten awer, déi mir och gradesou wichtig sinn. Ech hat virdu gesot beim Rapporteur, dee soll „écouter, analyser et rapporter“. Do soen ech awer gradesou gutt bei de Finanzen - mir hu virdrun e bësse méi haart hei hefteg diskutéiert -, a sech sinn ech och éischer fir - dat ass dann e bëssen den Ingenieur, deem erauskënn - „mesurer, analyser“ an dann „décider“. Dat sinn a sech Elementer, déi ech kennen aus menger Schoul, wéi ech déi gemaach hunn. Wann ech eng Maschinn mussen stellen, ginn (veuillez lire: muss) ech fir d'Éischt wëssen: Wou dréien ech drun, wat kënn do eraus hannen a wéi kann déi Maschinn da weiderhi funktionéieren?

Ech kucken dann elo déi puer Grafiken, déi ech elo deemnächst lech wäert aspillen, wou mer verschidden Elementer oder verschidden Entwécklungen kucken, eng Kéier d'Croissance, eng Kéier d'Schold vum dem Zentralstat, eng Kéier och eis Fongen, wéi déi sech entwéckelt hunn. Wéi ass et mat den Aarbechtsplazen hei zu Lëtzebuerg, awer och mam Chômage? An dofir wëll ech fir d'Éischt eng éischt Grafik lech eraspillen.

(Projection d'un graphique)

An déi éischt Grafik weist eppes - wa se nach zwou Minutte méi laang kann dobleiwen -, eng éischt Grafik weist eis d'Entwécklung vum BIP, nämlech eis Croissance iwwert déi lescht 30, 40 Joer. An do gesäit ee ganz kloer, mir komme vun enger Tendenz, déi bei 5% war, an do si mer mëttlerweil bei 3% ukomm. A Frankräich oder an Däitschland hu se vun deenen „glorieuses années 30“ (veuillez lire: „Trente Glorieuses“), vun deenen 30 Joer geschwat, wou och d'Tendenz erofgaangen ass. Mir sinn net méi am Film vu ganz héije Croissancen! Mir mussen eis och hei am Lëtzebuurger Land mat Croissancen, déi nëmmen ëm 3%, vläicht nëmmen ëm 2% an Zukunft wäerte wuessen, offannen. An dat heescht awer fir eis, dass mer eis vläicht en anere Modell mussen iwwerleeën.

(Projection d'un graphique)

Dofir weisen ech lech eng zweet Grafik, déi gradesou interessant ass. Déi weist u sech den Zentralstat, nämlech dat, wat am roude Beräich ass, dat sinn all d'Evolutionen, wou mer am negative Beräich sinn. Dat heescht, den Zentralstat ass säit 2001/2002, wéi mer esou schéi soen, „am strukturellen Defizit“! Dat heescht, mir hunn iwwer praktesch 15 Joer en Defizit em Zentralstat, just ofgesi vun 2007, mä do wësse mer jo firwat! Dono ass d'Kris eréischt richtig lassgaangen.

Ech wëll just op zwee Facteuren hiweisen. 2001/2002, wat hu mer gemaach? Mir hunn eng Steierreform gemaach a mir hunn eng Pensiounsreform gemaach. Mir hunn eis gesot, mir géife 4% fir déi nächst Jorzéngte wuessen. Just - ech hunn lech d'Kurve vun der Croissance virdu gewisen -, mir sinn net méi bei deem Zeenario vun héijer Croissance. Dat heescht fir mech: Och mat den Ustrengunge vun dëser Regierung, mengen ech, muss mer eng Konsolidéierung weiderhi fortfeieren.

Ech muss och weiderhi soen, dass 2007, do, wou dee grénge Balken nach eng Kéier am Positive war, do hu mer gesot kritt: „Passt op, an aacht Joer, nämlech 2015 verléiere mer den E-Commerce!“ Dat sinn der haut, fir dëst Joer, 550 Milliounen Euro, déi mer verléieren an déi dës Regierung huet missen och nach eng Kéier opfänken.

(Projection d'un graphique)

Ech wëll e weidere Graphique weisen, deen e bëssen eng Kéier d'Fonge weist, dat ass déi orange Kurv, an déi méi gro, dat ass d'Entwécklung vun de Scholden.

Wat fält lech op? Mir haten eppes wéi den „Apel fir den Duuscht“, sou ass emol ëmmer gesot ginn, dat heescht déi Plus-valuen, déi mer an den 90er Joren haten, hu mer an d'Fonge gestach. Mä säit 2001 ass den Zenit erreecht an der oranger Kurv vun de Fongen, hu mer misse bei d'Fonge Sue siche goen, fir dass mer déi Investitioun kéinte maachen.

A mir hunn net: D'Schold ass an d'Luucht gaangen 2007/2008 bei der Kris. Si ass scho virdrun an d'Luucht gaangen! Si ass scho virdrun an d'Luucht gaangen, well d'Investitiounen hunn nëmme kënne gemaach ginn, well mer 2005 oder 2006 déi éischt Schold opgeholl hu fir an d'Investitiounen, nämlech 532 Milliounen. A cumuléiert bis haut, 2015, hu mer mëttlerweil 2,5 Milliarde Scholde missen ophuelen, fir zukünfteg Investitiounen ze maachen. Ech wëll dat net schlechtrieden, dass d'Investitioun richteg a wichteg sinn, just: Mir muss Scholde maachen, fir Investitiounen kënnen ze maachen.

D'Scholden, hat ech virdu schonn eng Kéier gesot, hu mer wuel stabiliséiert an hirem Prozentsaz, nominal, mengen ech awer, gi se weiderhin an d'Luucht. An et ass do, wou mer virsiichteg mussen sinn.

(Projection d'un graphique)

Eng véiert a lescht Grafik, déi ech lech an deem Deel vun der Ried nach wollt weisen, dat ass awer och de Phenomeen Lëtzebuerg. Dat ass dat, wat eis u sech zum Dreiwé bréngt, awer dat eis och all Dag zum Nervenzusammenbruch bréngt: Dat ass nämlech den Trafic, dat sinn déi sëllege Leit, déi mir zu Lëtzebuerg duerch eise Modell wellkomm heeschen. Dat heescht awer, dass, wann Der d'Evolution kuckt vun 2000 bis 2018, d'Aarbechtsplazen, wa mer déi géife kucken, vun 260.000 op bal 450.000 Aarbechtsplazen klammen.

Dat ass e Phenomeen, dee muss mer eis awer eng Kéier virun Aen halen. Dat ass eppes, wat nëmmen..., ech mengen, eng westlech Industrienation, do sinn der net vill, déi deen dote Phenomeen hunn. A wann Der elo och nach gläichzäiteg kuckt, dass e groussen Deel Frontaliere sinn: Mir si mam Gedanken..., oder d'Lëtzebuurger Land muss sech mam Gedanken ausenanersetzen, sech net méi als Land ze kucken, mä regelrecht als Metropol. Mir ginn eis Leit iwwert d'Grenz wäit ewech sichen, äänlech Basel, äänlech Genève. Et kann een awer och, wann een eng Bankeplaz siche geet,

vläicht Frankfurt huelen, wou och iwwert d'Einzugsgebidd ganz vill Leit erakommen.

Eppes huet och déi Kris mat sech bruecht: Säit 2007 ass souwuel de Frontaliersundeel wéi och den Deel, deen hei op Lëtzebuerg wunne kënnt, gläich bliwwen. Dat heescht, et sinn ëm 44% Frontalieren an déi sinn awer gläich bliwwen vun 2007 bis elo, a kontinuéierlech och. Dat heescht, mir hunn eng grouss intern Immigratioun - an dat ass och gutt -, wat eis da weider wäert entwéckelen.

Resümierend vläicht, fir d'Situatioun vun der Administration publique heescht dat, d'Administration publique ass am Positiven nach ëmmer.

Firwat? Well d'Administration publique eben déi dräi Komponente kuckt: den Zentralstat, d'Gemengen an d'Sécurité sociale. An d'Sécurité sociale ass iwwer all déi Jore positiv. Firwat ass se positiv? Ma, mir hunn en héijen Undeel vum Zentralstat, deen eriwuer an d'Sécurité sociale geet. An doduerch, dass mer immens vill Frontalieren oder immens vill Aarbechtskräften hei a Lëtzebuerg géieren an déi gläichzäiteg cotiséieren, bréngt dat et derzou, dass d'Administration publique als Ganz positiv nach dosteet. Et bleift awer nach ëmmer am Hannerkapp, dass mer en negative Solde central hunn, deen awer nach ëmmer, wéi virdu scho gesot, e Klompfouss huet.

Dat sinn déi méi „haart“ - soen ech - ekonomesch Indicateuren. Dat sinn déi klassesch, no deene mer ëmmer kucken. Ech wëll den zweete Punkt - dat sinn déi sozial Kritären - awer gradesou ënnersichen. An et gëtt eng Rei Studien hei a Lëtzebuerg, déi dat ënnersichen. Et ass nach viru Kuerzem vum Statec iwwert den Travail an d'Cohésion sociale e ganz flott Dokument erauskomm, wou een dat och alles kann nokucken.

Eppes mécht mer awer als Rapporteur e bësse Suergen, dat ass trotzdem, dass d'Inegalitéiten an deene leschte Jorzéngten zougeholl hunn, säit den 90er e bësse méi lues, säit 2000 awer kontinuéierlech, a mat der Kris 2010 huet sech dat e bësse beschleunegt. A mir sollten eis guttdoen (veuillez lire: géife gutt drun doen), dat nach eng Kéier méi no ze analyséieren. An et gëtt Leit hei a Lëtzebuerg, déi sech déi Méi maachen, a wierklech interessant Perséinlechkeeten. Eng Persoun konnt ech zesummen och mam Sven gesinn, dat ass de Professor Louis Chauvel, deen ass op der Uni. Deen huet en Institut, en Institut de recherche sur les inégalités socio-économiques, an ech denken, dat ass eppes ganz Wichteges, dass ee sech méi mat deem Phenomeen ausenanersetzt.

Deen huet nämlech eng ganz Rei vu Kritären opgestallt. A wann een Entscheedung seet - ech hat virdu gesot „mesurer, analyser, décider“ -, da muss ee sech och mat deene Grafiken eng Kéier ausenanersetzen, zum Beispill den Inegalitéiten tëschent Auslänner a Lëtzebuurger hei am Land, der Inegalitéit tëschent Jonken an Eeleren.

De Risque de pauvreté ass eis bewosst, kenne mer. En huet zougeholl an deene leschte Joren. Vun 2000 u bis 2010 ass de Risque de pauvreté - oder an deene 15 Joer, déi ech analyséiert hunn - ëm 4% an d'Luucht gaangen. Dat soll eis trotzdem zum Denke bréngen. A wat natierlech erkannt gëtt, an dat hat jo och de Minister bei der Presentatioun vum Budget gesot, insbesondere bei de Monoparentallen ass en Defizit do. Do ass de Risque de pauvreté am gréissten. An dee läit net schlecht! Deen ass ganz héich, nämlech bei 46%. Dat soll eis ze denke ginn.

Eng Analys hat ech gemaach, dat ass effektiv tëschent der jonker an der eelerer Generatioun. Mir haten zwou Kurven, déi ech matenee verglach hunn, dat ass och am Rapport ze fannen, an 1985 louch de Risque de pauvreté bei der Jugend bei 17%, a bei der eelerer Generatioun, dat ass d'Generatioun hei an deem Grafik vu 70 bis 79, do louch e bei 20. Haut, 2015, läit - an dat ass bedenklech! - d'Jugendpauvreté, also de Risque, nach ëmmer ganz héich, souguer méi héich, bei 23! An de Risque de pauvreté fir déi eeler Generatioun läit just nach bei 12. Ech wëll net soen, dass déi eeler Generatioun misst méi aarm ginn. Ech wëll just den Décalage tëschent deene 15 Joer hei ervirbréngen. Dat solle mer dann ervirbréngen.

Dat sinn déi sozial Kritären.

En drëtt Element, dat ech gradesou gär wollt ënnersichen, dat ass d'Element vun der Ekologie, dat heescht souwuel de Klimawandel wéi d'Biodiversitéit. An et huet ee mer gesot: „Firwat hues de d'Loftqualitéit mat an d'äi Rapport bruecht?“ Well ech wollt déi dräi Elementer mat erabrénge: Buedem, Waasser, Loft. Wa mir dee Wuesstum hei am Land nach ëmmer an deem Modus maachen, da muss mer oppassen, dass mer déi dräi Grondelementer net a Fro stellen. Dat ass eben eise Buedem. Dat ass eis Loft. An dat ass eise Waasser. An d'Loft,

dat wësst Der, dat hunn ech virdu gesot, huet a China grad zur ekonomescher Bal-Ausbremung gefouert. An och dat muss mer hei am Lëtzebuurger Land ënnersichen.

Et sinn der, déi sech domadder schonn ausenanergesat hunn. Dat war keen anere wéi de Conseil pour un développement durable, zesumme mam Global Footprint Network. Deen huet gekuckt, dat Land hei, wou mir hei esou liewen, wou mer all stolz drop sinn: Wéi vill Länner braucht Dir u sech, fir Ar Entwécklung kënnen ze maachen? A si sinn op d'Konklusioun kumm, dass mer u sech aacht Lëtzebuurger Länner brauchen, fir eis Bevëlkerung hei am Land zefriddenzestellen, vum Ressourcéverbrauch hier. Wann een den Tanktourismus, wann een alles erauserechent, nach d'Frontalieren, da bleiwe mer nach ëmmer bei fënnf!

Ech wëll just nach eng Kéier de Ban Ki-moon an Erënnung bréngen, hie seet: „Et gëtt nëmmen eng Welt. Et gëtt keng Welt B.“ Wa mer nämlech eise Modell géifen iwwerdroen op d'Welt, da misste mer fënnf Welten esou hunn, wéi mer se gären hunn. Also, Der kënnt lech jo virstellen, dass dat net méiglech ass.

Et kann ee sech jo froen: Huet déi jëtze Regierung dann elo eppes ënnerholl an deene Punkten? An ech wëll der och zumindest véier nennen, wou et wichteg ass, dass dës Regierung et awer ugepaakt huet, fir zu enger besserer Qualitéit ze kommen.

Ech huelen d'Loft. Jo, den Tram wäert een Element sinn, dat wichtegst Element vun der Loftqualitéit fir d'Stad Lëtzebuerg. Well een, dee sech duerch d'Stad Lëtzebuerg beweegt, gesäit déi sëllege Busser do fueren, déi eben haaptsächlech den Austouss vun NO_x en duerstellen - an et ass dat, wat am meeschte krank mécht!

D'Zärgasen: Och d'Zärgase si mer aktiv ugaangen. An ech wëll do op de Rapport hiweisen, deen ech virun engem Mount hei nach presentéiert hunn, iwwert de Klima, wou eng ganz Rei vu Pisten dra sinn, fir kënnen do erauszekommen. Zu Paräis hu mer et fäerdeg bruecht, effektiv en eenheetlechen Accord ze kréien. Vläicht kréie mer et och hei fäerdeg eng Kéier, alleguerten nach eng Kéier zesumme vun esou enger Klimastrategie ze schwätzen. Well déi muss mer hunn, déi brauche mer, wa mer deem Zil vun den ODDen, also den Objectifs de développement durable, oder deem vum Klimawandel och gerecht wëlle ginn. Also muss mer eis domat ausenanersetzen.

En drëtt Element ass d'Waasser, wat mer awer e bësse stiefmütterlech behandelt hunn iwwert déi lescht Jorzéngten. Do mengen ech, dass dës Regierung déi néideg Strategie ageschloss huet, fir d'Schutzzonen endlech auszewiesen, awer och mat dem Projet iwwert d'Pestiziden, wou alleguerten déi, déi heibanne si mat der zweeter Kap, mat der Gemeengekap, ab dem 1. Januar den totale Verzicht vun de Pestiziden dann och mussen per Gesetz anhalen. Ech denken, dass mer d'Aufgab hunn, eis Leit, eis Bierger mat an d'Boot ze huelen, fir dat kënnen och zukunftsfaeg weider ze hunn.

An e véiert Element, dat ass de Buedem. Mir hunn net esou vill Buedem hei am Lëtzebuurger Land! An dofir sinn ech frou, dass de François Bausch en neien Ulaf elo am Januar mécht. Nämlech, et geet net méi alles an deem Land. Et geet nëmme mat enger besonnener Planung. Wa mer dee Wuesstum wëllen hei an deem Land an deem Mooss weiderdreiwen, da kënne mer nëmmen een an deen anere kucken, wéi mer dat kënne maachen, wéi mer kënne gestalten.

Wéi kënne mer déi Mass u Leit op Lëtzebuerg bréngen? Dat geet nëmme mat engem performante Verkéierssystem. Dat geet nëmmen iwwert d'Grenzen eraus, well soss stockt eist ganz Land. Dat heescht fir mech: ganz wichteg, niewent deem haarde Kritär vun der Ekonomie dee soziale gradesou gutt kucken, awer och dann den ekologeschen.

An do gëtt et e Modell, eng Kéier dee vum Bien-être. Ech mengen, de CÉS, also de Conseil économique et social, zesumme mam Conseil supérieur pour un développement durable hunn eng Rei vu Kritäre schonnerausgesicht. Eent fannen ech awer, dat ass nach méi interessant, dat ass eng Aarbecht, déi elo viru Kuerzem och nach eng Kéier vum Umweltministère presentéiert gouf. Do geet et ëm 23 Indicateuren, fir u sech d'Nohaltegkeet awer am gréissten, am wäiteste Sënn ze analyséieren, net nëmmen dee vun der Ekologie, mä effektiv vun deenen aneren zwee.

Ech huelen der e puer aus dovunner: éischstens „Kosten für den Umweltschutz“, en zweeten „Entkopplungsindikator“, dat heescht Ressourcéproduktivitéit, dat ass déi sougenannten Effizienz. Mir hu jo schonn eng Entkopplung hei am Land vum BIP, awer och vum Ressourcéverbrauch. Awer dat muss nach beschleunegt ginn, dat heescht, de Ressourcéverbrauch

muss mer nach méi minimiséieren. Dann „Nährstoffbilanz der Landwirtschaft“, fir dat nach ze soen, „Anteil der erneuerbaren Energien“, jo, ganz wichteg. Mir müssen op deem Punkt weiderkommen!

An dann een Indicateur, deen awer och gradesou gutt wichteg ass hei fir dat Land, dat ass den „Indikator der Diversifizierung der Wirtschaft“. Dir wësst, dass mer awer e Klompfouss hu mat engem Wirtschaftsdeel, deen eis haaptsächlech hei an deem Land wäert... (veuillez lire: wou et eis haaptsächlech hei an deem Land wäert wéiden, wann dës Wirtschaftsdeel ewechbrécht: nämlech de Finanzsektor). Och do vläicht eng kleng Tëschekonklusioun: Jo, de Modell steet nach ëmmer, e steet mat zwee Féiss um Buedem. E funktionéiert nach, mä mir hunn awer och e puer Krazer kritt.

Ech mengen, mir sollten déi, zumindest wat d'Inegalitéit sinn, déi sollte mer ënnersichen. Dofir wär et wichteg, niewent eben dem Bruttoinlandsprodukt och déi aner Indicateure gradesou mat darselwechter Seriositéit an Zukunft ze analyséieren, well soss kënne mer net déi richtig Entscheedung maachen, fir an deem Dossier weiderzekommen.

Ech hunn dat am Rapport op e puer Plazen nach eng Kéier niddergeschriwwen. Ech wär frou, wa mer kéinten an enger spéiderer Phas nach eng Kéier op déi Kritären zrëckkommen. Et geet net duer, de Räichtum nëmmen, ech soen elo emol iwwerdréiw: um Fric ze moossen, um Geldfloss, mä mir mussen eis och mat der Liewensqualitéit ausenanersetzen. Mir mussen d'Zefriddenheet vun der Bevëlkerung och berücksichtigen. Mir mussen d'sozial Gerechtegkeet ënnersichen an natierlech och den ekologesche Fousofdruck. Dofir war mer dat wichteg, dat hei eranzebréngen.

► **Mme Viviane Loschetter** (déi gréng).- Très bien!

► **M. Henri Kox** (déi gréng), rapporteur.- Den zweeten Deel wollt ech, wat den Undeel vum Budget... Well mir hu jo zwee Budgeten u sech: Mir hunn e pluriannuelle Budget - wat u sech, wann een d'Avise kuckt, e bëssen onglécklech ass, well déi meescht Avise sech op eemol méi mam Pluriannuellen ausenanergesat hunn anstatt mat deem eigentleche Budget. An den Här Bodry hat dat an enger Kommissioun gesot, dass mer fréier - oder net fréier -, an deene viregte Budgets - a Finanzkommissioun vill méi intensiv eis mat deem eenzelne Budget ausenanergesat hu vun deem Joer drop. An de Moment leeft sech (veuillez lire: geet et) e bësse méi ëm dee pluriannuellen.

Beim Pluriannuel ass et fir d'Zweet, wou mer e presentéiert hunn. E baséiert op dem Gesetz vum 12. Juli 2014, wou ebe muss e Pluriannuel gemaach ginn. An d'Basis kënnt u sech vu Bréissel. D'Basis ass den europäeschen Traité sur la stabilité, la coordination et la gouvernance économique.

Insbesondere no der Kris huet sech erausgestallt, dass zumools d'Euroländer sech vill méi enk mussen mat deene Politicken ausenanersetzen. A si hunn och eng Règle d'or agefouert, déi mir natierlech akzeptéieren, an och gesot, dass dee sougenannten „solde structurel“ - ech komme méi spéit nach eng Kéier drop zrëck - gewësse Kritäre muss anhalen. Dat ass deen Objectif à moyen terme, dee beschreift, inwiefern eng Soutenabilitéit am Finanzielle vun eise Stat ginn ass. An dee weist drop hin, dass mir awer trotz alle Kriticken, déi elo scho komm sinn, nach ëmmer an där Trajectoire bleiwen. Ech kommen herno kuerz dorobber zrëck. An deen zweete Kritär vun där Règle d'or sinn nach ëmmer déi 60% vun der Verschuldung.

Dee Solde structurel, deen huet u sech zu villen Diskussiounen gefouert. Ech muss selwer soen, dass ech - bon, als Ingenieur nach eng Kéier - awer erstaunt sinn: Vun deem Nominellen, also de rengen Suen, kënnt een dann op eppes Strukturellen. Dat Strukturellt schwätzt iwwer en Écart de production. An deen Écart de production ass erëm ofgeleet vun enger Production théorique. An déi Production théorique leet sech erëm of op e Capital an Travail, wou awer e bëssen dann op eemol de Pi mol Daum kënnt! An ech denken, dass déi Kriticken net nei sinn.

An ech mengen, an dat entschëllegt awer och de Minister, dat wëll ech awer och hei soen, ech hunn dat nach eng Kéier de Moien ausféierlech gelies. Et ass nämlech alles nozeliesen an dem pluriannuellen Dokument, nämlech op de Säite 16 a 17. An ech huele just ee Saz awer eraus, dee mer e bësse Suerge mécht, an da weist sech awer, dass et awer net

esou evident ass. An dee Saz, dee stëmmt och, well dat kann een och an aneren Zeitunge liesen am Ausland. An ech wëll en hei zitieren: «Au niveau européen, des discussions techniques sont d'ailleurs engagées depuis plusieurs années pour arrêter une méthode d'estimation...», an da kënnt och, wichteg: «...transparente et scientifiquement robuste».

Dat heescht, d'Kommissioun seet selwer, dass se amgaange sinn, un deem Solde structurel ze rechnen. Et ass e bëssen awer Kaffisazlieserei. Net, dass et net richtig wär, esou eppes ze hunn, esou en Instrument, mä et soll een net eng akademesch Diskussioun eleng ëm e Kritär féieren. Mir mussen eis kloer Regele gi vun der Opstellung, ganz kloer. An dat ass ee Punkt, eng Kritik vläicht, déi och an deenen eenzelne Rapporten nozeliesen ass: Dat ass de Changement vun deem engen op deen aneren. Ech weess, dass ech mam Finanzminister - nach eng Kéier Merci och fir déi Gespréicher, déi mer zesummen haten - do diskutéiert hunn, wat dann elo mat deem Solde structurel do sollt geschéien.

Awer ier ech dat nach eng Kéier wollt soen, wollt ech awer och hei nach eng Kéier d'Zueilen an d'Spill bréngen, well mir si jo beim Budget, da musse mer och nach eng Rei Zuele presentéieren. An déi fannt Der a mengem Rapport op der Sait 68. Dat sinn u sech déi Säiten, déi beschreiwen, wéi eis Administration publique iwwert déi nächst Joren evoluéiert.

A wann een dat kuckt, si mer, wéi virdu scho gesot, an der Administration centrale nach ëmmer an engem gewëssenen Defizit. Mir sinn an der Administration locale..., déi hält sech esou d'Wo, wëssend, dass mer awer och nach net esou exzessiv an d'Gemengefinanze kucke gaange sinn. Mä et hält sech eenegermoossen d'Wo. An d'Sécurité sociale ass déi, déi en Iwwerschoss produzéiert, soudass d'Administration publique am Endeffekt iwwert dee Seuil vun deenen 0,5 iwwert déi puer Joer ewech erauskënnt.

An da wëll ech awer eng Lanz trotzdeem hei fir déi Regierung brieden. Dass gesot gëtt: „Hei, et deet mer leed, déi maachen net genuch!“...

(Interruption)

Eng Lanz! Eng Lanz, ech briede se awer emol. Ech maache se emol lass. Et ass awer erstaunlech trotzdeem, dass mer et fäerdegbruecht hunn, eng Konsolidéierung unzepaken, awer och eng Stabiliséierung vun de Scholde fäerdegbréngen, well et war net esou evident, wëssend, dass 2007 ugekënnegt ginn ass, dass 2015 550 Milliounen op eemol géife feelen an der Statskeess.

Ech kann och soen zum Tanktourismus...

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- 1,5 nei Milliarde Schold! Ass dat elo stabiliséiert?

► **M. Henri Kox** (déi gréng) *rapporteur*.- Pardon, wollt Der eng Fro stellen?

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- Jo, et war eng Fro!

► **M. Henri Kox** (déi gréng) *rapporteur*.- Neen, Dir wësst jo ganz kloer, wann Der mer richteg nogelauschert hutt, dass mer nominell nach an d'Luucht ginn, awer trotzdeem, dass mer eng Stabiliséierung vu 24...

(Interruption)

...prozentual! Dat ass nach ëmmer däi Wuessum; däi Wuessum ass nach ëmmer do! Ech hunn awer gläichzäitig gesot, dass et e Klompfouss ka si fir eng spéider Politik, wann een d'Scholden ze vill wuesse léisst. Ech weess elo net méi, d'Scholden, wéi se zu Fréiseng an der Gemeng deemools waren, well wann een...

(Protestations)

...wichtig Investitiounen mécht, da muss een an déi Richtung. Zu Réimech hu mer elo 3,7, wann Der elo wëllt...

► **M. Gast Gibéryen** (ADR).- D'Gemeng Fréiseng huet au contraire zum Stat hir Scholden zrëckbezuelt!

(Exclamations)

► **M. Henri Kox** (déi gréng) *rapporteur*.- Gutt, mir sinn...

► **M. Mars Di Bartolomeo**, *Président*.- Loosst lech net méi oflenken, Här Rapporteur, fuert duer!

► **M. Henri Kox** (déi gréng), *rapporteur*.- Pardon, ech hunn et selwer vläicht derzou bruecht, dass mer déi Oflenkung elo kritt hunn. Dofir wëll ech mech dann entschëllegen; ech bleiwen hei da bei menger Ried.

Ech hunn awer nach eng weider Grafik virbereet, an déi wëll ech lech awer och nach eng Reet weisen.

(Projection d'un graphique)

Also, ech hunn lech..., kuckt dee leschten Deel vun där Grafik. Et ass nämlech do, wou déi mof Balken op eemol ganz an de Keller ginn. Dat ass, wa mer näischt gemaach hätten! Dat heescht, déi rout Balke weisen, dass des Regierung eppes ugepaakt huet. A si huet Konsolidéierungsmoosnamen duerchgefouert.

Mir streiden zwar elo vläicht iwwert déi zukünfteg Aspierungsmoosnamen, nämlech wou gesot gëtt: Ah jo, mir hunn d'Trajectoire verluer, ëm 200 Milliounen Euro vläicht 2019. Ech hu mer awer d'Méi gemaach, well ech ebe vun 2000 bis 2015 och d'Budgeten nogekuckt hunn, an ech hunn elo just nëmmen een erausgepickt. An ech huelen 2004: 2004 hu mer nämlech an engem Joer sage und schreibe d'Dépenses ëm 400 Milliounen iwwerschrott. Ech wëll net soen...

D'Budgetspolitik längerfristeg, mat deenen Ongewëssheeten, déi mer de Moment hunn, ass keng exakt Wëssenschaft! Et geet scho bei deem Solde structurel un. Ech menge just, dass mer eis de Pad mussen iwwerleeën, dass mer d'Richtung mussen anhalen.

An d'Richtung, mengen ech, ass déi richtig. An dat huet des Regierung gesot an déi huet et och ugepaakt, nämlech eng Konsolidéierung vun de Finanzen virzehuelen a fir och eng Stabiliséierung vun den...

Et ass vun enger Stabiliséierung rieds gewiescht, fir eben d'Scholden an engem gewëssene Mooss ze maachen,...

(Projection d'un graphique)

...fir nämlech - an dat ass deen nächste Slide, deen ech lech nach wollt weisen - héich Investitiounen kënnen weiderhin ze maachen. Do gesitt Der, dass mer 2013 an 2014 an en Tief komm sinn. Dat heescht, mir sinn an de Joren 2015-2016 erëm op en Niveau vun den Investitiounen komm, déi u sech hiresgläichen och an Europa sichen, well mir bleiwe bei 4,3: 4,3% vun dem Bruttoinlandsprodukt ginn an Investitiounen.

D'Fro stellt sech natierlech: Sinn déi Investitiounen, déi mer gemaach hunn, och déi richteg Prioritéiten? Ech mengen, dass des Regierung de richtige Choix getraff huet, well se eng Rei vu Moosnamen gewielt huet, an déi sinn och nozeliesen am Rapport, eng Kéier iwwert den..., wann ech nëmmen den ëffentlechen Transport huelen, denken ech, dass mer an déi richteg Richtung do investéieren. Mä net nëmmen den ëffentlechen Transport - de Schoulminister ass do -, nämlech och an d'Schoule gëtt investéiert. An de Statssekretär vum Logement, och de Logementsministère huet eng substanzuell Erhéijung kritt, fir dass mer an déi richteg Richtung kënnen goen.

Ech wollt awer och nach zwee oder dräi Elementer zum Modell Lëtzebuerg soen, dem Modell Lëtzebuerg, deen eis all jo räich gemaach huet, deen och vill - an der Vergaangenheet vläicht ze vill, no eiser Siicht an no menger perséinlecher -, och deels heiansdo ze vill ausgedeelt huet, fir net an de Misär ze kommen, well eng zweet Kris wéi 2007 an 2008, ech weess net, ob mer déi an deem Mooss verkraften.

Mir sinn nach ëmmer ganz staark ofhängeg vun auslänneschen Aarbechtskräften. Dat wäert och an der Zukunft esou bleiwen. Mir leien de Moment bei 73% vun den Aarbechtsplazen, déi vun auslännesche Matbiirger a Matbiirgerinne besat ginn.

Mir sinn ofhängeg vum Kapital, vun auslänneschem Kapital, dat nach ëmmer wäert op Lëtzebuerg zéien. Mir hunn eng Finanzplaz, mir haten d'Debatt virun zwou Wochen, oder virun enger Woch, déi ganz interessant war. An ech mengen, d'Finanzplaz huet sech gewandelt. Dat ass och gutt esou. Endlech ass déi Transparenz méi an de Vierdergrond gestallt ginn; wëssend, dass se nach ëmmer ganz volatil Elementer bäibehält, wann ech d'Taxe d'abonnement huelen, d'Taxe d'abonnement, déi vill mat der Bourse zesummenhängt, awer déi substanzuell an deene leschte Joren an d'Luucht gaangen ass.

Mir hu Kompetitivitéitsvirdeeler, well mer eng ganz grouss Kompetenz méttlerweil hei an deem Land opgebaut hunn. Ech hat dat, oder ech hunn et emol mat engem Chrëschtbeemche verglach, engem Chrëschtbeemchen, wou eis Einnamen vun deem Lëtzebuurger Land erauskommen. Et ass jo elo Chrëschttag. Do hanken esou déck Bullen dran, awer jee nodeem, déi Bull, déi hängt jo un engem Fue-dem, awer déi déckste Bullen deels hanken un deem dënnste Fue-dem! A wou och nach d'Ausländer dauernd amgaang sinn - d'Ausländer soen ech elo net negativ, awer wou d'Länner ronderëm dauernd un deem Fue-dem wëlle schneiden. Dat heescht, mir sinn an enger vo-

latiller Einnahmequell, mat där mer ganz virsiichteg mussen ëmgoen.

Dofir ass ee Punkt, dee wichteg ass, an deen ass och bei den Indicateuren ee vun deene wichtigsten: dat ass, d'Diversifikatioun vun eiser Wirtschaft no vir ze bréngen. Ech mengen, den Etienne Schneider ass jo de Mëttel och hei, fir dat weiderzedreiwen. An et ass och wichteg, déi fënnf Kritären oder fënnf Wirtschaftssecteuren, déi mer de Moment als Cible hunn: IT a Kommunikatioun, d'Logistik, d'Gesondheetstechnologien oder d'Ekotechnologien, fir déi nëmmen ze nennen, dat si Créneauen, déi an der Zukunft wäerten zouhuelen.

Ech denken och, dass déi Zesummenaarbecht Ëmweltministère an och Wirtschaftsministère an der „circular economy“ eng ganz wichteg wäert sinn. Wa mer nämlech déi Ziler vu Paräis wëllen erfüllen, wa mer déi Ziler vun New York wëllen erfüllen, da musse mer anescht mat eise Ressourcen ëmgoen. Dofir ass et wichteg, dass dat och deementspreechend opkënnt.

An da komme mer bei d'Nischen. Jo, d'Nischen, mir hu fiskaler méi wéi genuch gehat, och an der Vergaangenheet! Ganz dubioser, deels och déi eis vläicht geschwärtzt hunn op internationalem Plang. Ech mengen, mir sinn esou lues an eng Richtung gaangen, déi eis verschiddelecht méi offensiv a méi positiv dobaussen duerstellt.

An dann e leschte Punkt ass awer deen, dee mer och Suerge mécht, an da gesinn ech eis zukünfteg Generatiounen: Dat ass awer eise Pensioonsystem, wéi mer en opgebaut hunn, mat deem Modell, dee mer 2001 praktesch dekretéiert hunn: „Sou, elo maache mer emol einfach 4% Wuessum!“ An dat, wéi kënnen mer déi Soutenabilitéit vun där finanzieller Situatioun éischens vum Pensioonsregime assuréieren, wëssend, dass haut schon éischer 43% d'Frontalieren abezuelen, awer nëmme fir 28% eraushuelen? Dat heescht, deen Équiliber, dee kënnt op eis duer. Also, mir mussen eis méi intensiv domat ausenanersetzen.

An dofir ass een Element, dat ech lech nach wollt weisen. Dat ass dee leschte Slide, an dann halen ech awer op mat de Sliden.

(Projection d'un graphique)

Mä kuckt lech deen awer un! Ech mengen, mir sollten an Zukunft doriwwer diskutéieren. Mir hunn ëmmer vun deem 700.000-Awunner-Stat geschwat fir eise Modell. Fir eise Modell iwwert d'Zukunft kënnen oprechtzëerhalen, musse mer, geet déi neiste Statistik dervun aus, dass mer net 700.000 Awunner wäerten hei am Land 2050 oder 2060 hunn, mä mir wäerten 1,1 Millioun hunn. Dat soll kengem Angscht andreiwen! Et soll just weisen, dass mer eis musse virbereeden, dass mer eng längerfristeg Struktur mussen opbauen, dass mer de Modell vun den zentralen Orten hei a Lëtzebuerg mussen diskutéieren, well ouni dat - an dat ass e bëssen den „Prévenir anstatt réparer (veuillez lire: guérir)“ - soss viru Konsequenze musse kommen.

(Brouhaha)

Ech kommen zu enger Propos, déi schon diskutéiert gouf, déi de Minister selwer an d'Spill bruecht huet. Ech mengen, dass dat och wichteg ass. Mir sollen eis Gedanken driwwer maachen, ob mer net déi annuell Budgetiséierung vun dem Pluriannuel trennen. Dat eent vläicht méi am éischten Hallefjoer an dat anert wéi normal, well mir brauche jo e Budgetgesetz fir dat Joer duerno, mä dass mer d'Diskussioun, déi mer ëm de Pluriannuel féieren, zu engem aneren Zäitpunkt féieren.

Dass mer do d'Iddi vum Rog och vläicht erëm eraushuelen, vum honorabele Roger Negri, nämlech iwwert d'Objektiver,...

(Hilarité)

...d'Objektiver vun deem Land, déi wichteg sinn. Et soll ee sech mat deenen ausenanersetzen an net vläicht Entscheedungen treffen, déi zukünfteg Generatiounen hypothéquieren, wéi se vläicht an der Vergaangenheet och deels scho gemaach goufen.

Dat heescht, mir sollten dat trennen. Mir sollten dat trennen, nodeem vläicht de Semester européien gelaf ass, de Semester européien, deen nees verlaangt, dass mer e PSC maachen, also e Plan de stabilité et de croissance, dee mer u sech op Bréissel musse schécken a wou mer eng ganz Rei vu Kritären mussen anhalen. Mir mussen e Plan national de réforme dramaachen. E Plan national de réforme ass u sech soss näischt anescht wéi och e Pluriannuel. Et sinn déi Ziler bis 2020: Ziler an dem ökologesche Beräich, Ziler an der Jugendarbeitslosigkeit, et sinn Ziler dran iwwert d'Cohésion sociale. Ech denken, mir sollten eis mat deem méi ausenanersetzen.

An da geet et ëm d'Moossen. An do géif ech virschloen, dass mer effektiv eis op dee Solde

structurel vun der Kommissioun awer sollten eenegen, fir op Bréissel ze schécken, well do sëtzt den Arbitrer, deen huet déiselwecht Regel. Mir sollten déi Regel benotzen, déi den Arbitrer benotzt, zumindest wat de Kritär, dee mer op Bréissel schécken, ugeet.

Dat heescht awer net, dass mer eis heiheem net mussen awer mat enger zweeter Method ausenanersetzen, fir d'Volatilitéit vun eiser klenger Economie besser ze ënnersichen, well déi Kritären vu Bréissel awer net op eis Economie passen, et sief dann, Bréissel seet eng Kéier: Mir ginn eis eng aner Struktur, fir dat Ganzt kënnen ze maachen.

Souwäit zu enger Iddi, déi, mengen ech, vum Minister hei bei der Budgetried och scho presentéiert gëtt. Ech denken, dass et wichteg wär, eis domadder ausenanersetzen. Also, mir wäer prett, fir do kënnen matzëhelfen, fir dass een do eng strukturéiert Diskussioun hätt wierklech zwëschen dem Pluriannuel mat deene richtige Kritären, wéi een eng Viabiliséierung vun de Finanzen ka fäerdegbréngen, respektiv dem nationale Budget.

Ech kommen esou lues zum Schluss. Ech wollt zum Schluss nach eng Kéier kuerz op d'Avisen agoen. Ech denken, dass ass ëmmer ganz interessant. Ech hu se bal all ganz gelies; ech sinn éierlech, ech sinn iwwer zwee e bësse méi séier gaangen, awer trotzdeem hunn ech se all gekuckt. Ech hu se Gott sei Dank awer och all perséinlech kënnen gesinn, an deels souguer zweemol, soudass et ganz interessant war.

Am Ganze waren zwielef Rapporten do. Et gouf ee vum Statsrot natierlech, da wëll ech awer déi Eenzel opzielen, déi en Avis ofginn hunn: Dat ass d'Chambre des Métiers, dat ass de Comité Olympique et Sportif, dat ass d'Chambre des Fonctionnaires et des Employés Publics, et ass d'Chambre de Commerce, et war d'Chambre de l'Agriculture, et ass d'Cour des Comptes, et ass d'Banque centrale, op déi ech kuerz wäert nach eng Kéier zrëckkommen, et war de Conseil national des finances publiques, et ass d'Commission européenne, déi jo och de Kritär vum Solde structurel vun dëser Regierung als gutt empfongt huet, deen Avis, dee jo elo kuerz, dee virun zwou oder dräi Woche komm ass. Da war et d'Confédération COPAS an da war et och d'Chambre des Salariés.

Deemno wéi een de Brëll dann opsetzt, seet deen een oder deen aneren Avis: eng besser Soutenabilitéit vun de Finanzen! Awer duerch d'Bank soe se gréisstendeels, mir misste wederfuere mat enger Konsolidéierung vun dese Finanzen. An dat soen ech als Rapporteur och hei, wëssend dass verschidden anerer vun eise Virgaben net esou ganz déi glécklech waren; ech soen dat just hei an de Raum eran.

Ech denken, dass de Banque-centrales-Avis, deen e bësse méi déck geroen ass, en ass 230 Säiten déck, mä en huet fir mech wichteg Analysen, wann ee sech mat de Steiere wëllt ausenanersetzen, iwwert de Pour an de Contre, soudass ee sech dat duerchaus kann als Bettlektür e bësse mathuelen, well en huet dräi Kritären do dran, déi ech ganz wichteg fannen: nämlech fir d'Éischt „mesurer“ an dann „analyser“ an da kann een „décider“. An en huet verschidde Kritären do erabruucht, vun der Démarche hier gefält mer dat ganz flott, well en awer an engem ganz groussen Deel - an der Mëtt -, souwuel fir d'Betriiber wéi och fir déi eenzel Salariés, eng ganz flott Opstellung do gemaach huet.

Dann den Avis vum Statsrot - ouni wëllen an d'Detailer do ze goen -, do ass just op zwou Plazen, wou ech wollt eppes soen, well et war och eng Opposition formelle. En hat awer och gläichzäitig eng Propos, fir déi aus der Welt ze schafen. Et ass engersäits d'„Loi générale des impôts: régularisation en matière d'impôts“, wou ee vläicht heiansdo kann e Bauchwee awer nach kréie fir déi Regulariséierung vun deenen, déi ebe keng Steiere bezuelt hunn. Ech weess awer och leider keen anere Moyer wéi deen doten. Am Ausland si verschiddener gemaach ginn. Mä hei hu se gesot, well am Gesetz selwer stoung: «aux personnes ayant leur résidence fiscale au Luxembourg», dat wär dann eben net Gläicheit virum Gesetz. Dofir ass dat gestrach ginn dann dee Moment, soudass den Artikel dann entsprechend och konform mat eiser Constitutioun ass.

An dann den Här Bausch mat senger ville Projeten, déi en de Moment lafen huet. Hei stoung dann derbäi, dass och d'Travaux préparatoires sollte kënnen gekuckt ginn. An dat wësse mer jo, no der Verfassung, Artikel 99 däreer kee Minister Suen engagéieren, ouni dass hei d'Chamber hiren Äval ginn huet. Dofir ass deen Zousaz „travaux préparatoires“ aus dem Avis (veuillez lire: aus dem Artikel vum Projet de loi) gestrach ginn.

Dat anert ware plus ou moins akzeptéiert Avis vum Statsrot, soudass mer awer nach eng Kéier hu missen d'Navette maachen. Mir hunn och zum Schluss nach eng Kéier d'Gesetz vun Déif-

ferdeng oder der Schoul vun Déifferdeng mis-sen noschécken, ebe fir dass si och déi Gestion séparée kënne maachen. An dat hu mer am Budgetsgesetz entspriechend da gemaach.

Zum Schluss d'Konklusioun a Recommandatiounen, déi Der am Rapport fannt. Et sinn der net allze vill. Ech mengen, et sinn awer déi, déi mir ganz wichteg fannen. An et ass och dat, wou mer haaptsächlech drop geschafft hunn, dat ass, dass mer wierklech déi dräi Komponente vun der Nohaltegkeet mat därselwechter Seriositéit sollten upaken, souwuel déi ekonomesch - dat kenne mer -, déi ekologesch, awer och déi sozial. Dat ass e Wonsch, dee mir ausgedréckt hunn: dass mer dee Modell Lëtzebuerg, deen, dee mer all schätzen, awer musse kritesch begleeden. A wa mer déi néideg Indicateure festgeluecht hunn, da kënne mer dat och positiv begleeden.

Vläicht zu dräi politesche Suggestiounen: Dat ass eng Kéier Méthodologie et processus budgétaire. Ech hu virdu grad gesot: zwëschen der Trennung a pluriannuell an annuell vun de Budgeten, dass een do sech eng Method gëtt, wéi een dat am beschten opmécht. De Facteur socio-économique wollt ech nach eng Kéier ervibréngen. Dat ass den Indicateur social, deen

ee muss ënnersichen, dass een och déi richtig a wichteg Entscheedungen treëft, dass d'Inegalitéiten hei an deem Land net méi grouss ginn, mä dass mer do d'Schéier beieneebréngen. An dann zum Schluss awer och d'Soutenabilité längerfristeg vun eise Finanzen, dat huet zesummen ze di mat eise Pensiounen, dass mer déi an deemselwechte Mooss musse kucken.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, schlësse wëll ech mäi Budgetsrapport da mat fënnef Schwéierpunkte vum Finanzminister senger Budgetsried, déi en de 15. Oktober hei gehalen huet. Ech wëll mech uschlëssen un déi fënnef Begrëffer: Wuesstum, Investitiounen, Soziales, Klima a Solidaritéit.

Wuesstum: net nëmmen den Ob, mä fir mech virun allem och de Wéi. Et soll eis wichteg sinn, dass mer Wuesstum hei a Lëtzebuerg brauchen, dass mer awer net egal wéi ee Wuesstum musse dekreteieren, dass mer musse oppassen, wéi mer hei zukünfteg mat eise Land ëmginn. Dofir ass mer de Wuesstum wichteg, wëssend, dass, wa mer kee Wuesstum hunn, mer soziale Misär hunn, dee méi schlëmm ka ginn.

Zweetens Investitiounen: Ech mengen, d'Regierung huet e gudde Choix getraff, huet eng

Rei nei Investitiounen lassgekappt, wichteg Investitiounen an d'Zukunft. Ech hunn der virdu genannt, ech wëll se kuerz nach eng Kéier widerhuelen: eng Kéier den ëffentlechen Transport, Schoulen, Wunnengsbau a Waasser, dat sinn déi Kritären.

Dat Soziaalt, ganz wichteg! Mir musse d'sozial Kohäsion hei am Land bewahren. Mir musse kucken, dass dat, wat d'Regierung och selwer gesot huet, dass hir dat soziaalt Uleies um Häerz läit, dass dat och weiderhin esou de Fall ass. An dofir kann déi eng oder déi aner Kurskorrektur gemaach ginn. An dofir sti mir prett.

De Klima: Et ass fir d'éischte Kéier, dass e Finanzminister hei bei enger Presentatioun de Klima an de Mond geholl huet. Ech si frou, dass dat geschitt ass. Well Dir kënnt lech och, mengen ech, e klengt Stéck vun deem Erfolleg vu Paräis ofschneiden, näämlech e wichtege: Et ass zum Erfolleg komm, well mir, déi europäesch Länner, déi industrialiséiert Länner et fäerdegbruecht hunn, e finanziellen Enjeu ganz grouss eranzebréngen. Dofir e Merci, dass Der selwer als Regierung... All Regierungsmember hat d'Thema Klima op engem Conseil an Dir als Finanzminister, zesumme mat Äre Kollegen, hutt derzou bäigedroen, dass eben dee fi-

nanziellen Enjeu och zu Paräis konnt op den Dësch geluecht ginn, wat derzou gefouert huet, dass mer haut e contraignant Accord hunn.

An zum Schluss d'Solidaritéit: Jo, d'Solidaritéit mat de Flüchtlingen, heiheim wéi dobaussen, d'Solidaritéit ënnert der Bevëlkerung heiheim, fir d'Schéier an eiser Gesellschaft tëschent Aarm a Räich ze verklengeren, Solidaritéit besonnesch awer mat eise Kanner a Kandskanner, fir dass mir hir Zukunft net hypothéquieren an dass no de Prinzipie vun der Nohaltegkeet déi ekonomesch, déi finanziell, sozial an ekologesch Kritäre gläichbedeitend gekuckt ginn.

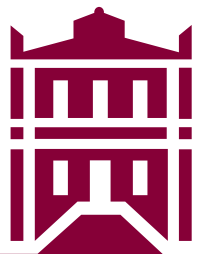
Här President, Dir Dammen an Dir Hären: Mieux vaut prévenir que guérir; gérer les finances en bon père de famille.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Mars Di Bartolomeo, Président.** - Mir soen dem Henri Kox och Merci a ginn eis Rendez-vous muer de Moie fir d'Diskussioun vun dem Budgetsrapport respektiv d'Presentatioun vun dem Här Finanzminister. Merci a bis muer!

(Fin de la séance publique à 16.14 heures)

SÉANCE 12

MERCREDI,
16 DÉCEMBRE 2015

Présidence: M. Mars Di Bartolomeo, Président • Mme Simone Beissel, Vice-Présidente

Sommaire

1. Ouverture de la séance publique

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

2. 6900 - Projet de loi concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2016

et modifiant

- 1) la loi modifiée du 4 décembre 1967 concernant l'impôt sur le revenu;
- 2) la loi générale des impôts modifiée du 22 mai 1931 (Abgabenordnung);
- 3) la loi modifiée du 16 octobre 1934 sur l'évaluation des biens et valeurs;
- 4) la loi du 21 décembre 2001 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2002;
- 5) la loi modifiée du 10 décembre 1998 portant création de l'établissement public dénommé «Fonds d'investissements de la Cité Syrdall»;
- 6) la loi modifiée du 18 février 2010 relative à un régime d'aides à la protection de l'environnement et à l'utilisation des ressources naturelles;
- 7) la loi modifiée du 5 juin 2009 relative à la promotion de la recherche, du développement et de l'innovation;
- 8) la loi du 29 avril 2014 concernant le budget des recettes et des dépenses de l'État pour l'exercice 2014;
- 9) le Code de la sécurité sociale;
- 10) la loi modifiée du 17 décembre 2010 fixant les droits d'accise et taxes assimilées sur les produits énergétiques, l'électricité, les produits de tabacs manufacturés, l'alcool et les boissons alcooliques

et

6901 - Projet de loi relatif à la programmation financière pluriannuelle pour la période 2015-2019

- Exposé de M. Pierre Gramegna, Ministre des Finances

3. 6715 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 14 février 1955 concernant la réglementation de la circulation sur toutes les voies publiques

- Rapport de la Commission du Développement durable: Mme Josée Lorsché
- Discussion générale: M. Serge Wilmes, M. Roger Negri, M. Gusty Graas, M. Roy Reding
- Prise de position du Gouvernement: M. François Bausch, Ministre du Développement durable et des Infrastructures
- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

4. 6761 - Projet de loi modifiant le Code pénal et le Code d'instruction criminelle aux fins de mettre en œuvre certaines dispositions de la Résolution 2178 (2014) du Conseil de Sécurité des Nations Unies

- Rapport de la Commission juridique: Mme Viviane Loschetter

- Discussion générale: M. Gilles Roth, M. Alex Bodry, M. Guy Arendt, M. Roy Reding, M. Serge Urbany

- Prise de position du Gouvernement: M. Félix Braz, Ministre de la Justice

- M. Serge Urbany (parole après ministre), M. Félix Braz, Ministre de la Justice

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

5. 6886 - Projet de loi portant modification de l'article 77 alinéa 2 de la loi modifiée du 7 mars 1980 sur l'organisation judiciaire

- Rapport de la Commission juridique: Mme Viviane Loschetter

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

6. 6922 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 19 juin 2013 relative à l'identification des personnes physiques (sans rapport et sans débats)

- M. Mars Di Bartolomeo, Président

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

7. 6878 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 20 avril 2009 relative à la responsabilité environnementale en ce qui concerne la prévention et la réparation des dommages environnementaux

- Rapport de la Commission de l'Environnement: M. Gérard Anzia

- Discussion générale: M. Fernand Kartheiser

- Prise de position du Gouvernement: M. Camille Gira, Secrétaire d'État au Développement durable et aux Infrastructures, M. Fernand Kartheiser, M. Camille Gira

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

8. 6905 - Projet de loi modifiant l'article 72 de la loi modifiée du 19 décembre 2008 relative à l'eau

- Rapport de la Commission de l'Environnement: M. Gérard Anzia

- Prise de position du Gouvernement: M. Camille Gira, Secrétaire d'État au Développement durable et aux Infrastructures

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

9. 6907 - Projet de loi modifiant l'article 3 de la loi du 9 mai 2014 relative aux émissions industrielles

- Rapport de la Commission de l'Environnement: M. Henri Kox

- Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

Au banc du Gouvernement se trouvent: M. Xavier Bettel, Premier Ministre, Ministre d'État; M. Etienne Schneider, Vice-Premier Ministre; MM. Félix Braz, François Bausch, Mme Maggy Nagel, M. Pierre Gramegna, Mme Lydia Mutsch, MM. Dan Kersch, Claude Meisch et Mme Corinne Cahen, Ministres; M. Camille Gira, Secrétaire d'État.

(Début de la séance publique à 8.31 heures)